

เรียน ผู้จัดการ

สถาบันการเงินทุกแห่ง

ที่ ธพท.ผนส.(23) ว. 17๖/2561 เรื่อง การนำส่งแนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย
เรื่อง การทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ การลงทุนในหลักทรัพย์ และการขายสินทรัพย์ของสถาบันการเงิน

ตามที่ภาครัฐได้มีการออกพระราชกำหนดยกเว้นและสนับสนุนการปฏิบัติการเกี่ยวกับภาษีอากร ตามประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2558 และ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตรา และยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 595) พ.ศ. 2558 เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2559 โดยกำหนดให้กระทรวงการคลัง และธนาคารแห่งประเทศไทย (ธพท.) ดำเนินการเท่าที่จำเป็น เพื่อให้สถาบันการเงินที่อยู่ในการกำกับดูแล ใช้อัตราและงบการเงินที่บริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลแสดงต่อกรมสรรพากรในการยื่นภาษีเงินได้เป็นหลักฐาน ในการทำธุรกรรมทางการเงินหรือขอสินเชื่อกับสถาบันการเงิน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 เป็นต้นไป ซึ่ง ธพท. ได้มีหนังสือเวียนที่ ผนส. (01) ว.44/2559 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2559 นำส่งกฎหมายดังกล่าวเพื่อให้ สถาบันการเงินทราบและเตรียมความพร้อมทั้งในด้านนโยบาย และระบบงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับการถือปฏิบัติ ตามกฎหมายดังกล่าว นั้น

เพื่อส่งเสริมให้มีการจัดทำบัญชีและงบการเงินที่สะท้อนสภาพที่แท้จริงของกิจการมากขึ้น ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐในการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบจัดเก็บภาษีเงินได้ ธพท. จึงได้ ปรับปรุงแนวนโยบายการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ การลงทุนในหลักทรัพย์ และการขายสินทรัพย์ของสถาบันการเงิน โดยกำหนดให้สถาบันการเงินเพิ่มความสำคัญต่อบัญชีและงบการเงินที่ลูกค้าแสดงต่อกรมสรรพากรในการยื่น รายการภาษีเงินได้ โดยให้ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้และระดับความเสี่ยง ของลูกค้า ซึ่งสามารถนำปัจจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอื่นที่สะท้อนศักยภาพในการดำเนินงานและขยายธุรกิจ มาพิจารณาร่วมด้วยได้ ทั้งนี้ ให้มีผลบังคับใช้สำหรับสินเชื่อที่สถาบันการเงินอนุมัติหรือทบทวนตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิโรฒ สันติประภาพร)

ผู้ว่าการ

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5806, 0 2283 5837

โทรสาร 0 2283 5938

หมายเหตุ ( ) ธนาคารจะจัดให้มีการประชุมชี้แจงในวันที่ ..... ณ .....

(x) ไม่มีการจัดประชุมชี้แจง

ผนสว90-คส210^๐1-25610201

คส 210	วันที่ 1 ก.พ. 2561
--------	--------------------

วิสัยทัศน์ เป็นองค์กรที่มองไกล มีหลักการ และร่วมมือ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทย

แนวนโยบาย
เรื่อง การทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ การลงทุนในหลักทรัพย์
และการขายสินทรัพย์ของสถาบันการเงิน

1 กุมภาพันธ์ 2561

ธนาคารแห่งประเทศไทย

จัดทำโดย

สำนักนโยบายธุรกิจและบัญชีสถาบันการเงิน

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

สายนโยบายสถาบันการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย

โทรศัพท์ 0-2283-5806, 0-2283-5837, 0-2283-5805

โทรสาร 02-283-5938

e-mail: FPGCreditRiskTeam@bot.or.th

ผนวกรวบรวมเอกสาร 21001 -2561020 |

คส 210

วันที่ | ก.พ. 2561

แนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย
เรื่อง การทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ การลงทุนในหลักทรัพย์
และการขายสินทรัพย์ของสถาบันการเงิน

---

1. เหตุผลในการออกแนวนโยบาย

เนื่องจากธุรกรรมด้านสินเชื่อ การลงทุนในหลักทรัพย์ และการขายสินทรัพย์เป็นธุรกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านเครดิตซึ่งเป็นความเสี่ยงสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อฐานะและการดำเนินงานของสถาบันการเงิน สถาบันการเงินจึงควรมีกระบวนการพิจารณาธุรกรรมด้านสินเชื่อ การลงทุนในหลักทรัพย์ และการขายสินทรัพย์ที่เหมาะสมและรัดกุม อันจะช่วยในการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตที่เกิดจากการที่ลูกค้าของสถาบันการเงินไม่ชำระคืนหรือไม่ปฏิบัติตามสัญญาที่เกิดจากการให้สินเชื่อหรือก่อนการผูกพันได้ รวมถึงช่วยในการบริหารความเสี่ยงที่เกิดจากการกระจุกตัวของธุรกรรมด้านสินเชื่อและการลงทุนในหลักทรัพย์ ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ออกหลักเกณฑ์ในการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ การลงทุนในหลักทรัพย์ และการขายสินทรัพย์ของสถาบันการเงิน เพื่อให้สถาบันการเงินมีความระมัดระวังในการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ การลงทุนในหลักทรัพย์ และการขายสินทรัพย์ ตลอดจนมีการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตที่เหมาะสมและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

การปรับปรุงแนวนโยบายในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วน มีการจัดทำบัญชีและงบการเงินที่สะท้อนสภาพที่แท้จริงของกิจการมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐในการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบจัดเก็บภาษีเงินได้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงเห็นควรกำหนดให้สถาบันการเงินเพิ่มความสำคัญต่อบัญชีและงบการเงินที่ลูกค้าแสดงต่อกรมสรรพากรในการยื่นรายการภาษีเงินได้ โดยให้ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ และระดับความเสี่ยงของลูกค้า ซึ่งสามารถนำไปปัจจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอื่นที่สะท้อนศักยภาพในการดำเนินงานและขยายธุรกิจมาพิจารณาร่วมด้วยได้ ทั้งนี้ ให้มีผลบังคับใช้กับสินเชื่อที่สถาบันการเงินอนุมัติหรือทบทวนตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 เป็นต้นไป

2. แนวนโยบายที่ยกเลิก

แนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง แนวนโยบายการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ
ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2551

3. ขอบเขตการบังคับใช้

แนวนโยบายฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน
ทุกแห่ง

4. เนื้อหา

4.1 คำจำกัดความ

“ธุรกรรมด้านสินเชื่อ” หมายความว่า การให้สินเชื่อ การก่อภาระผูกพัน และการทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ

“ภาระผูกพัน” หมายความว่า ภาระผูกพันที่ระบุตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์ หรือประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลด้านเงินกองทุนและการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องสำหรับบริษัทเงินทุนหรือสำหรับบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ แล้วแต่กรณี

“คณะกรรมการของสถาบันการเงิน” หมายความว่า คณะกรรมการของสถาบันการเงินหรือคณะผู้บริหารที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องในกรณีของสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

“บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล” หมายความว่า บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้จากกำไรสุทธิ

4.2 นโยบายการทำธุรกรรม

4.2.1 สถาบันการเงินต้องจัดให้มีนโยบายในการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ การลงทุนในหลักทรัพย์ และการขายสินทรัพย์ทั้งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร และได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการของสถาบันการเงิน โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับแนวทางการบริหารความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและความเพียงพอของเงินกองทุน ทั้งนี้ ให้สถาบันการเงินทบทวนนโยบายดังกล่าวเป็นประจำอย่างน้อยปีละครั้ง และจัดเก็บนโยบายดังกล่าวไว้ที่สถาบันการเงินเพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถตรวจสอบได้

(1) การทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ

นโยบายการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อต้องครอบคลุมอย่างน้อยในเรื่องดังนี้

(1.1) ประเภทและสัดส่วนการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อกับลูกหนี้แต่ละรายและพอร์ตสินเชื่อโดยรวม

(1.2) สัดส่วนการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อกับภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ หรือประเภทธุรกิจที่อยู่ในภาคเศรษฐกิจนั้น ๆ หรือกลุ่มลูกค้าที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน หรือลูกค้าและผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งเทียบกับธุรกรรมด้านสินเชื่อทั้งหมดของสถาบันการเงิน

(2) การลงทุนในหลักทรัพย์

นโยบายการลงทุนในหลักทรัพย์ต้องครอบคลุมอย่างน้อยในเรื่องข้อกำหนดเกี่ยวกับผู้รับผิดชอบและขั้นตอนต่าง ๆ รวมถึงขั้นตอนการจ่ายเงินและการรับเงิน การรายงานการซื้อและขายหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุมัติแล้ว

(3) การขายสินทรัพย์

นโยบายการขายสินทรัพย์ทั้งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ต้องครอบคลุมอย่างน้อยในเรื่องข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ผู้มีอำนาจอนุมัติ ผู้รับผิดชอบ ขั้นตอนหรือวิธีการขายสินทรัพย์ และการรายงานเมื่อขายสินทรัพย์แล้ว

4.2.2 สถาบันการเงินต้องจัดให้มีกระบวนการ ระเบียบวิธีปฏิบัติ และหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ การลงทุนในหลักทรัพย์ และการขายสินทรัพย์ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ การลงทุนในหลักทรัพย์ และการขายสินทรัพย์ ตลอดจนการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง การควบคุมภายใน การจัดเก็บข้อมูลและการจัดทำรายงานเพื่อการติดตามและวิเคราะห์ข้อมูลและความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง

4.2.3 สถาบันการเงินต้องมีการสื่อสารนโยบายการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ การลงทุนในหลักทรัพย์ และการขายสินทรัพย์ ตลอดจนกระบวนการ ระเบียบวิธีปฏิบัติ และหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่เกี่ยวข้องให้กับพนักงานที่รับผิดชอบได้รับทราบด้วย

ทั้งนี้ นโยบาย กระบวนการ ระเบียบวิธีปฏิบัติ และหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อและการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตต้องสะท้อนถึงการให้ความสำคัญต่อบัญชีและงบการเงินของลูกค้าที่เป็นบริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่แสดงต่อกรมสรรพากรในการยื่นรายการภาษีเงินได้ที่สามารถสะท้อนถึงสภาพที่แท้จริงของกิจการของลูกค้า และถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาระดับความเสี่ยงของลูกค้า ซึ่งควรนำไปสู่การพิจารณากำหนดวงเงินและอัตราดอกเบี้ยที่สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงดังกล่าว

4.3 การแบ่งแยกอำนาจหน้าที่

สถาบันการเงินต้องกำหนดผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ การลงทุนในหลักทรัพย์ และการขายสินทรัพย์ของสถาบันการเงินให้ชัดเจน โดยจัดให้มีโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบ 3 ระดับ (three lines of defence) โดยมีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนระหว่างการทำหน้าที่ (1) ปฏิบัติงานการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ การลงทุนในหลักทรัพย์ หรือการขายสินทรัพย์ (2) บริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมดังกล่าว และ (3) ตรวจสอบการทำธุรกรรมดังกล่าว นอกจากนี้สถาบันการเงินต้องจัดให้มีการถ่วงดุลอำนาจกันอย่างอิสระ โดยเฉพาะการทำหน้าที่ตรวจสอบการทำธุรกรรมต้องมีความเป็นอิสระจากการทำหน้าที่ปฏิบัติงานการทำธุรกรรมและการทำหน้าที่บริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ในการกำหนดผู้รับผิดชอบและการแบ่งแยกหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ นั้น ให้สถาบันการเงินดำเนินการดังนี้

(1) ให้กำหนดผู้รับผิดชอบการวิเคราะห์ธุรกรรมด้านสินเชื่อ ก่อนนำเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติธุรกรรมดังกล่าว ทั้งนี้ หลักเกณฑ์การวิเคราะห์ดังกล่าวอย่างน้อยจะต้องมีข้อกำหนดในเรื่องความเสี่ยงในการผิดนัดชำระหนี้ตามลักษณะหรือประเภทสินเชื่อ หลักประกันหรือผู้ค้ำประกัน (ถ้ามี) และหลักเกณฑ์การคิดดอกเบี้ย

(2) ให้กำหนดผู้มีอำนาจอนุมัติการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อในแต่ละระดับให้เหมาะสม โดยอาจจำแนกอำนาจการอนุมัติตามตำแหน่งและอำนาจอนุมัติของคณะกรรมการสินเชื่อ

(3) ให้กำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ตรวจสอบความถูกต้องของการปฏิบัติภายหลัง การอนุมัติการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ เช่น การตรวจสอบการอนุมัติจากผู้มีอำนาจตามข้อ 4.3.2 ตรวจสอบ การปฏิบัติตามเงื่อนไขในการอนุมัติธุรกรรมดังกล่าว ตรวจสอบการทำสัญญา การจำนำ การจำนอง การจดทะเบียนหลักประกัน การค้ำประกัน รวมทั้งผู้รับผิดชอบความถูกต้องสมบูรณ์ในการจ่ายเงิน หรือการก่อภาระผูกพัน

(4) ให้กำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามดูแลและการรายงานความเสี่ยงที่ เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อต่อคณะกรรมการสถาบันการเงินหรือคณะกรรมการชุดอื่นที่ ได้รับมอบหมายเป็นประจำ

(5) ให้กำหนดผู้รับผิดชอบตรวจสอบการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อข้างต้น และ การรายงานผลการตรวจสอบโดยตรงต่อคณะกรรมการของสถาบันการเงินเป็นประจำ

ทั้งนี้ ผู้รับผิดชอบตามข้อ 4.3 (1) และ 4.3 (2) จะต้องมิใช่บุคคลหรือคณะบุคคล เดียวกัน ยกเว้นกรณีลูกค้าย่อยหรือลูกค้าที่มีวงเงินต่ำที่สถาบันการเงินสามารถกำหนดให้ผู้รับผิดชอบ ตามข้อ 4.3 (1) และ 4.3 (2) เป็นบุคคลหรือคณะบุคคลเดียวกันได้ และหน่วยงานที่รับผิดชอบตามข้อ 4.3 (1) และ 4.3 (2) กับหน่วยงานที่รับผิดชอบตามข้อ 4.3 (3) ข้อ 4.3 (4) และข้อ 4.3 (5) จะต้อง ไม่ใช่หน่วยงานเดียวกัน

4.4 เอกสารประกอบการพิจารณาการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อและการทบทวนการทำ ธุรกรรมด้านสินเชื่อ

4.4.1 สถาบันการเงินต้องมีหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเอกสารประกอบการ การพิจารณาการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อและการทบทวนการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ โดยอย่างน้อยต้องมี เอกสารประกอบการพิจารณาที่ช่วยในการวิเคราะห์การทำธุรกรรมดังกล่าวและการติดตามดูแลลูกหน้ ้อย่างต่อเนื่องหลังจากได้ทำธุรกรรมด้านสินเชื่อแล้ว โดยข้อมูลดังกล่าวต้องมีความสมบูรณ์เพียงพอที่จะช่วยให้ สถาบันการเงินบรรลุวัตถุประสงค์ดังนี้

(1) สามารถตัดสินใจในการอนุมัติให้มีการทำธุรกรรมและประเมินความเสี่ยงได้ อย่างต่อเนื่อง

(2) เข้าใจวัตถุประสงค์การขอทำธุรกรรม การใช้จ่ายเงินที่ได้จากการทำธุรกรรม ด้านสินเชื่อ และที่มาของเงินในการชำระหนี้ รวมทั้งประเมินความสามารถในการชำระหนี้ได้ทันการณ์

(3) มั่นใจได้ว่ามีสิทธิเรียกร้องต่อลูกหน้ได้ตามกฎหมาย

4.4.2 เอกสารที่สถาบันการเงินต้องมีไว้เพื่อประกอบการพิจารณาในการทำธุรกรรม ด้านสินเชื่อและการทบทวนการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ ต้องประกอบด้วยข้อมูลที่เข้าลักษณะอย่างน้อย ดังนี้

(1) เอกสารที่แสดงความมีตัวตนของลูกหน้หรือธุรกิจของลูกหน้

(2) เอกสารที่แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ โดยในกรณีของลูกหนี้ธุรกิจ ให้หมายความรวมถึง เอกสารที่แสดงฐานะ การดำเนินงาน แผนงาน หรือนโยบายในการดำเนินธุรกิจของ ลูกหนี้ โดยเอกสารดังกล่าวให้รวมถึงเอกสารของผู้ที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้

ทั้งนี้ ในกรณีที่ลูกค้ำเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ให้สถาบัน การเงินนำข้อมูลจากบัญชีและงบการเงินที่ลูกค้ำดังกล่าวแสดงต่อกรมสรรพากรในการยื่นรายการภาษีเงินได้ มาใช้ในการประเมินฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน โดยสามารถนำปัจจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ อื่นที่สะท้อนศักยภาพในการดำเนินงานและขยายธุรกิจ เพื่อประกอบการพิจารณาความสามารถใน การชำระหนี้ของลูกค้ำก็ได้ โดยข้อมูลของปัจจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอื่นจะต้องมีเอกสารหลักฐาน ที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือ

(3) เอกสารที่แสดงรายละเอียดภาระผูกพันของลูกหนี้ที่มีต่อบุคคลอื่น ทั้งด้านเป็นเจ้าหนี้และลูกหนี้ และรายละเอียดของหลักประกันทั้งที่เป็นสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ ทั้งที่ได้มาและขายไป ซึ่งรวมถึงกรรมสิทธิในหลักประกันและมูลค่าหลักประกัน

4.4.3 เอกสารประกอบการพิจารณาการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อและการทบทวน การทำธุรกรรมด้านสินเชื่อต้องมีความเป็นปัจจุบัน และจัดเก็บไว้ในแฟ้มประวัติของลูกหนี้แต่ละราย เพื่อให้ ธนาकारแห่งประเทศไทยสามารถตรวจสอบได้ หรือจัดส่งให้แก่ธนาकारแห่งประเทศไทยเมื่อธนาकार แห่งประเทศไทยร้องขอ

ทั้งนี้ สถาบันการเงินต้องกำหนดเป็นเงื่อนไขในสัญญาว่า ภายหลังจากลูกหนี้ ได้ทำธุรกรรมแล้ว ลูกหนี้ยังคงมีพันธะในการจัดส่งเอกสารให้สถาบันการเงินอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะสิ้นสุด สัญญาหรือภาระผูกพัน เพื่อที่สถาบันการเงินสามารถติดตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ และหากลูกหนี้ไม่ปฏิบัติ ควรใช้เป็นข้อสันนิษฐานเบื้องต้นได้ว่า ลูกหนี้อาจต้องการปกปิดฐานะหรือความสามารถในการชำระหนี้ ที่แท้จริง ซึ่งในบางกรณีอาจถึงขั้นที่สถาบันการเงินต้องถือเป็นเหตุระงับการทำธุรกรรมหรือเรียกชำระหนี้คืน ก็ได้

5. วันเริ่มต้นบังคับใช้

แนวนโยบายฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 เป็นต้นไป

คำถาม – คำตอบแนบท้ายแนวนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย
เรื่อง การทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ การลงทุนในหลักทรัพย์ และการขายสินทรัพย์ของสถาบันการเงิน
ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2561

ข้อ	ประเด็นหรือ	แนวคำตอบ
การนำงบการเงินที่ยื่นต่อกรมสรรพากรมาประกอบการพิจารณาทำธุรกรรมด้านสินเชื่อและทบทวนธุรกรรมด้านสินเชื่อ		
1.	แนวนโยบายฉบับนี้ใช้กับลูกค้าของสถาบันการเงินที่เป็นนิติบุคคลทุกราย หรือเฉพาะลูกค้ารายใหม่ที่เริ่มทำธุรกรรมด้านสินเชื่อกับสถาบันการเงินตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 อย่างไม่	สถาบันการเงินต้องบังคับใช้แนวนโยบายฉบับนี้กับลูกค้าทุกรายที่เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้จากกำไรสุทธิ ทั้งที่เป็น (1) ลูกค้าเดิมในส่วนของการทบทวนวงเงินเดิมสินเชื่อเดิม รวมถึงพิจารณาให้วงเงินสินเชื่อใหม่หรือเพิ่มเติม และ (2) ลูกค้าใหม่ในส่วนของการพิจารณาวงเงินสินเชื่อใหม่
2.	ในการพิจารณาทบทวนสินเชื่อที่สถาบันการเงินได้อนุมัติให้แก่ลูกหนี้ธุรกิจที่เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลก่อนวันที่แนวนโยบายฉบับนี้มีผลบังคับใช้ (วันที่ 1 มกราคม 2562) หากสถาบันการเงินนำงบการเงินที่ลูกหนี้อื่นต่อกรมสรรพากรมาใช้ประกอบการพิจารณา ทบทวนแล้วพบว่า ข้อมูลจากงบการเงินของลูกค้าที่ยื่นต่อกรมสรรพากรแสดงถึงผลการดำเนินงานที่ลดลง เช่น มีผลกำไรลดลง สถาบันการเงินจะต้องดำเนินการลดวงเงินสินเชื่อหรือไม่	สำหรับธุรกรรมด้านสินเชื่อที่สถาบันการเงินได้อนุมัติให้แก่ลูกหนี้ธุรกิจที่เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลก่อนวันที่แนวนโยบายฉบับนี้มีผลบังคับใช้ หากสถาบันการเงินมีการทบทวนความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ารายดังกล่าวโดยนำงบการเงินที่ลูกหนี้อื่นต่อกรมสรรพากรมาใช้ประกอบการพิจารณาแล้วพบว่า ข้อมูลจากงบการเงินของลูกค้าที่ยื่นต่อกรมสรรพากรแสดงถึงผลการดำเนินงานที่ลดลง สถาบันการเงินสามารถพิจารณาทบทวนวงเงินธุรกรรมด้านสินเชื่อเดิมของลูกค้ารายดังกล่าวให้เป็นไปตามนโยบายการพิจารณาทบทวนธุรกรรมด้านสินเชื่อและการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน
3.	ในการพิจารณาให้สินเชื่อใหม่หรือวงเงินใหม่แก่ลูกหนี้ธุรกิจเดิมที่เคยได้สินเชื่ออื่นหรือวงเงินอื่นกับสถาบันการเงินก่อนวันที่แนวนโยบายฉบับนี้มีผลบังคับใช้ สถาบันการเงินจะพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ธุรกิจ	สำหรับสินเชื่อใหม่หรือวงเงินใหม่ที่สถาบันการเงินจะอนุมัติให้แก่ลูกหนี้ธุรกิจที่เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่เคยได้รับสินเชื่อหรือวงเงินจากสถาบันการเงินก่อนวันที่แนวนโยบายฉบับนี้มีผลบังคับใช้ในการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ส่วนที่มีการใช้ข้อมูลจากงบการเงิน

ข้อ	ประเด็นหารือ	แนวคำตอบ
	ดังกล่าวในส่วนของการใช้ข้อมูลจากงบการเงินอย่างไร	นั้น ให้สถาบันการเงินนำงบการเงินที่ลูกหนี้ธุรกิจดังกล่าวยื่นต่อกรมสรรพากรมาใช้ในการพิจารณาสินเชื่อใหม่หรือวงเงินใหม่นั้น และสามารถนำปัจจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอื่นที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการชำระหนี้ซึ่งมีเอกสารหลักฐานที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือมาพิจารณาร่วมด้วยก็ได้
4.	ในการพิจารณาให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ธุรกิจที่เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่จัดตั้งใหม่และยังไม่มีการจัดส่งงบการเงินให้กรมสรรพากร สถาบันการเงินจะพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ธุรกิจดังกล่าวในส่วนของการใช้ข้อมูลจากงบการเงินอย่างไร	สำหรับการพิจารณาให้สินเชื่อใหม่หรือวงเงินใหม่แก่ลูกหนี้ธุรกิจที่เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่จัดตั้งใหม่และยังไม่มีการจัดส่งงบการเงินให้กรมสรรพากร ให้สถาบันการเงินพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้จากข้อมูลทางการเงินที่แสดงถึงฐานะและผลการดำเนินงานของลูกหนี้ ตลอดจนปัจจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการชำระหนี้ที่มีเอกสารหลักฐานที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ดี เมื่อลูกหนี้ธุรกิจดังกล่าวมีงบการเงินที่ยื่นต่อกรมสรรพากรแล้ว ให้สถาบันการเงินนำงบการเงินดังกล่าวมาใช้ในการพิจารณาทบทวนความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้รายดังกล่าว โดยสามารถนำปัจจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอื่นที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการชำระหนี้ที่มีเอกสารหลักฐานชัดเจนและน่าเชื่อถือมาพิจารณาร่วมด้วยได้ โดยสถาบันการเงินสามารถพิจารณาทบทวนวงเงินธุรกรรมด้านสินเชื่อเดิมของลูกหนี้รายดังกล่าวให้เป็นไปตามนโยบายการพิจารณาทบทวนธุรกรรมด้านสินเชื่อและการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน
5.	สถาบันการเงินควรมีการดำเนินการจัดทำนโยบายและกระบวนการอย่างไร เพื่อรองรับการถือปฏิบัติตามมาตรการบัญชีเล่มเดียวของภาครัฐ	สถาบันการเงินควรมีการจัดทำนโยบาย กระบวนการระเบียบวิธีปฏิบัติ และหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อและการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิต โดยให้ความสำคัญต่อบัญชีและงบการเงินของลูกค้านั้นที่เป็นบริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่แสดงต่อกรมสรรพากรในการยื่นรายการภาษีเงินได้

ชื่อ	ประเด็นหารือ	แนวคำตอบ
		<p>ที่สามารถสะท้อนถึงสภาพที่แท้จริงของกิจการของลูกค้า และถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาระดับความเสี่ยงของลูกค้า ซึ่งควรนำไปสู่การพิจารณา กำหนดวงเงินและอัตราดอกเบี้ยที่สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงดังกล่าว โดยในช่วงแรกหากระดับความเสี่ยงของผู้ประกอบธุรกิจดีขึ้นควรนำไปสู่การปรับลดอัตราดอกเบี้ยหรือเพิ่มวงเงิน เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ผู้ประกอบธุรกิจจัดทำงบการเงินที่มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น และในระยะต่อไป หากผู้ประกอบธุรกิจมีระดับความเสี่ยงที่แย่งก็ควรนำไปสู่อัตราดอกเบี้ยและวงเงินที่สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงดังกล่าวด้วย</p> <p>นอกจากนี้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติตามมาตรการบัญชีเดียว สถาบันการเงินจึงควรจัดให้มีนโยบายดังกล่าวที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรและได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการของสถาบันการเงินภายในเดือนกันยายน 2561</p>
เอกสารประกอบการพิจารณาการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อและกระบวนการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ		
6.	<p>กรณีสถาบันการเงินประสงค์จะจัดเก็บข้อมูลประกอบการพิจารณาการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อแก่ลูกค้าในรูปแบบอื่นเพื่อทดแทนรูปแบบเดิม เช่น จัดเก็บข้อมูลที่ได้จากระบบต่างๆ ในรูปแบบ log ทดแทนการจัดเก็บเอกสารสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของลูกค้า สถาบันการเงินจะสามารถดำเนินการดังกล่าวได้หรือไม่</p> <p>(เพิ่มเติมวันที่ 13 มิถุนายน 2565)</p>	<p>สถาบันการเงินสามารถดำเนินการได้ ซึ่งเป็นไปตามที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการจัดทำ จัดเก็บและจัดส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของสถาบันการเงิน ที่กำหนดให้สถาบันการเงินสามารถเลือกที่จะจัดทำ จัดเก็บ และจัดส่งข้อมูลต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้</p> <p>(https://www.bot.or.th/Thai/FIPCS/Documents/FPG/2562/ThaiPDF/25620120.pdf)</p>
7.	<p>ในการพิจารณา ทบทวน และติดตามการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ นอกจากสถาบันการเงินต้องพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ให้สอดคล้องกับกระแสเงินสดรับในปัจจุบันและอนาคตแล้ว สถาบันการเงิน</p>	<p>สถาบันการเงินควรพิจารณาทั้งข้อมูลทางการเงิน (financial) และข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน (non-financial) ของลูกหนี้ โดยเฉพาะข้อมูลที่สามารถชี้ให้เห็นถึงประเด็นความผิดปกติ หรือเหตุอันควรสงสัยที่อาจกระทบต่อความสามารถ</p>

ชื่อ	ประเด็นหารือ	แนวคำตอบ
	<p>ต้องพิจารณาข้อมูลใดของลูกหนี้เพิ่มเติมอีกบ้าง</p> <p>(เพิ่มเติมวันที่ 5 พฤศจิกายน 2567)</p>	<p>ในการชำระหนี้ เพื่อให้สถาบันการเงินบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที ตัวอย่างเช่น</p> <p>(1) <u>ข้อมูลประวัติ พฤติกรรม และการเปลี่ยนแปลงของกรรมการและผู้บริหาร</u> เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> • มีหรือเคยมีพฤติการณ์หลีกเลี่ยงหลักเกณฑ์ของทางการ หรือถูกหรือเคยถูกผู้กำกับดูแลหรือหน่วยงานของรัฐทั้งในและต่างประเทศ กล่าวโทษ ร้องทุกข์ หรือกำลังถูกดำเนินคดีในความผิดฐานฉ้อโกงหรือทุจริต เว้นแต่ปรากฏว่าคดีถึงที่สุดโดยไม่มีความผิด • มีการขายหลักทรัพย์ในปริมาณที่มาก (การทำแบบ Big Lot) หลายครั้งติดต่อกัน • ผู้บริหารทยอยลาออกหรือมีการเปลี่ยนแปลงในจำนวนที่มีนัยสำคัญ <p>(2) <u>ข้อมูลหรือความผิดปกติในการทำธุรกรรมหรือการดำเนินธุรกิจ</u> เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> • ยอดขายสูง แต่มีกระแสเงินสดติดลบ • ลูกหนี้การค้าสูง แต่มีสินค้าคงเหลือจำนวนมาก • เจ้าหนี้การค้าหรือลูกหนี้การค้ามีระยะเวลาการชำระสินเชื่อการค้า (credit term) ยาว (เช่น มากกว่า 180 วัน) และมียอดเจ้าหนี้การค้าหรือลูกหนี้การค้าเพิ่มขึ้นมากกว่าปกติ • มีการประกอบธุรกิจหรือมีโครงสร้างกลุ่มธุรกิจซับซ้อน เช่น มีการลงทุนหรือมีบริษัทลูกอยู่ในต่างประเทศโดยมีลักษณะโครงสร้างซับซ้อน หรือมีธุรกรรมซื้อขายสินค้าระหว่างกันภายในกลุ่มธุรกิจจำนวนมาก

ชื่อ	ประเด็นหารือ	แนวคำตอบ
		<ul style="list-style-type: none"> ● มีการเข้าจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์ โดยอ้อม (Back-door Listing) ● มีการขายหุ้นเพิ่มทุนเพื่อซื้อกิจการที่ใหญ่กว่า ● มีการเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นหลัก ● มีการให้สินเชื่อแก่บริษัทที่เคยเป็นบริษัทร้าง แต่ถูกครอบงำกิจการ (takeover) หรือบริษัทที่มีรายได้เติบโตสูง โดยไม่สามารถพิสูจน์แหล่งที่มาและความสม่ำเสมอได้ <p>(3) <u>ข้อมูลหรือความผิดปกติ</u>ด้านอื่น ๆ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> ● มีการเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชี ● ผู้สอบบัญชีไม่แสดงความเห็นต่องบการเงิน ● มีการนำส่งงบการเงินล่าช้า ไม่นำส่งงบการเงินหรือถูกเรียกชำระภาษีย้อนหลัง
8.	<p>สถาบันการเงินจะป้องกันไม่ให้เกิดกรณีลูกหนี้นำเงินให้สินเชื่อไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ หรือขอสินเชื่อซ้ำซ้อน (double financing) ได้อย่างไร</p> <p>(เพิ่มเติมวันที่ 5 พฤศจิกายน 2567)</p>	<p>สถาบันการเงินสามารถป้องกันไม่ให้ลูกหนี้นำเงินให้สินเชื่อไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ หรือขอสินเชื่อซ้ำซ้อนได้หลายวิธี ตัวอย่างเช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ภายหลังอนุมัติสินเชื่อ ต้องมีแนวทางในการควบคุมการเบิกใช้วงเงินของลูกหนี้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมที่ต้องไม่เอื้อให้เกิดประโยชน์หรือแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เช่น การเบิกใช้เงินเพื่อโยกย้ายหรือโอนเงินออกไปยังบัญชีของผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ● มีการตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นขอเบิกเงินกู้ภายในสถาบันการเงิน¹ ให้ถี่ถ้วนเพื่อป้องกันการขอสินเชื่อซ้ำซ้อน เช่น กรณีลูกค้ามีวงเงิน Trust Receipt (T/R) และตั๋วสัญญาใช้เงิน (PN) หากลูกค้ายื่นใบแจ้งหนี้ (invoice) เพื่อเป็นหลักฐานประกอบ

¹ การตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นขอเบิกเงินกู้ระหว่างสถาบันการเงินกับผู้ประกอบธุรกิจอื่นให้ทำบนหลักการ best effort

ชื่อ	ประเด็นหารือ	แนวคำตอบ
		<p>การขอเบิกใช้วงเงินดังกล่าว สถาบันการเงินต้องตรวจสอบเพื่อให้มั่นใจว่า invoice ที่ใช้เป็นหลักฐานเบิกใช้วงเงิน T/R และ PN ต้องมีไขเอกสารฉบับเดียวกัน โดยสถาบันการเงินอาจมีการใช้ระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความซ้ำซ้อนของเอกสารดังกล่าวได้</p>
9.	<p>สถาบันการเงินควรดำเนินการอย่างไร เพื่อให้สามารถติดตามและประเมินความเสี่ยงของลูกค้าได้อย่างต่อเนื่องและทันการณ์ (เพิ่มเติมวันที่ 5 พฤศจิกายน 2567)</p>	<p>ตัวอย่างแนวทางดำเนินการเพื่อให้สถาบันการเงินสามารถประเมินและรับรู้ความเสี่ยงด้านเครดิตที่อาจเกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมสินเชื่ออย่างต่อเนื่องและทันการณ์ และมีแนวทางในการบริหารความเสี่ยงเพื่อรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและรัดกุม เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> • มีหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับนโยบายการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ (end-to-end process) ตลอดจนมีการสื่อสารให้พนักงานที่รับผิดชอบรับทราบและเข้าใจ เพื่อให้สามารถถือปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเป็นมาตรฐานเดียวกัน • ติดตามหรือตรวจสอบสถานะธุรกิจของลูกค้า และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ โดยอาจพิจารณาข้อมูลจากงบการเงิน เช่น งบฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสด รวมถึงข้อมูลอื่นที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน (non-financial data)